

آثار باستانی و ارزش های تاریخی

پیشینه پرچم هزار ساله ایران (3)

نویسنده: شمشاد امیری خراسانی
انتشار: ۱۲ آبان ۱۳۹۱ - ۹۰ دقیقه مطالعه

چکیده مقاله

پارسیان دژ تقدیم میکند: پیشینه شیر خورشید و پرچم فعلی ایران این نوشتار ادامه نوشتاری با همین موضوع در سایت هست. برای دیدن نوشتار پیشینه پرچم هزار ساله ایران (2) اینجا کلیک کنید. امیرکبیر و پرچم ایران میرزا تقی خان امیرکبیر، بزرگمرد تاریخ ایران، دلبستگی ویژه ای به نادرشاه داشت و به همین سبب بود که پیوسته به ناصرالدین شاه توصیه می کرد شرح زندگی نادر را بخواند. امیرکبیر همان رنگ های پرچم نادر را پذیرفت، اما دستور داد شکل پرچم مستطیل باشد (بر خلاف شکل سه گوشه در عهد نادرشاه) و سراسر زمینه پرچم س

پارسیان دژ / آثار باستانی و ارزش های تاریخی

پارسیان دژ تقدیم میکند : پیشینه شیر خورشید و پرچم فعلی ایران

این نوشتار ادامه نوشتاری با همین موضوع در سایت هست. برای دیدن نوشتار پیشینه پرچم هزار ساله ایران (2) اینجا کلیک کنید.

امیرکبیر و پرچم ایران

میرزا تقی خان امیرکبیر، بزرگمرد تاریخ ایران، دلبستگی ویژه ای به نادرشاه داشت و به همین سبب بود که پیوسته به ناصرالدین شاه توصیه می کرد شرح زندگی نادر را بخواند. امیرکبیر همان رنگ های پرچم نادر را پذیرفت، اما دستور داد شکل پرچم مستطیل باشد (بر خلاف شکل سه گوشه در عهد نادرشاه) و سراسر زمینه پرچم سفید، با یک نوار سبز به عرض تقریبی 10 سانتی متر در گوشه بالائی و نواری سرخ رنگ به همان اندازه در قسمت پائین پرچم دوخته شود و نشان شیر و خورشید و شمشیر در میانه پرچم قرار گیرد، بدون آنکه تاجی بر بالای خورشید گذاشته شود. بدین ترتیب پرچم ایران تقریباً به شکل و فرم پرچم امروزی ایران درآمد

سکه ای از کیخسرو کیقباد که ابن عبری آنرا نیز تأیید نموده است. فرتور شیری است که خورشید در بالای سر آن است

(این نوشتار هیچ گونه قصد سیاسی ندارد و قسمت مربوط به پرچم فعلی و شیر خورشید بر اساس اصل هجدهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مصوب سال 1358 و بر اساس قسمت "تحقیقات مجلس" در سال ۱۳۸۴ طبقه بندی شده)

لینک دانلود کتاب و ادامه متن در ادامه نوشتار

کاشی لعابدار از شیر و خورشید به سال 665 هجری که در خراسان ساخته شده و امروز در موزه لوور قرار دارد

فرتوری از شیر و خورشید در رساله علم نجوم تالیف ابومعشر بلخی در کتابخانه ملی فرانسه

فرتور از قرن هشتم هجری از سلاطین بهمنی که در شهر بیدر بدست آمده است

طلسم کهن ایرانی که گنج جویان آنرا مقدس می دانند . نماد شیر و خورشید

بیرق فتحلی شاه قاجار

مدال شجاعت عباس میرزا

روطیت و پرچم ایران فرتور روزنامه وقایع التفاقیه و مکاتبات رسمی آن روزگار به سال 1268 هجری

با پیروزی جنبش مشروطه خواهی در ایران و گردن نهادن مظفرالدین شاه به تشکیل مجلس، نمایندگان مردم در مجلس های اول و دوم به کار تدوین قانون اساسی و متمم آن می پردازند. در اصل پنجم متمم قانون اساسی آمده بود: "الوان رسمی بیرق ایران، سبز و سفید و سرخ و علامت شیر و خورشید است"، کاملاً مشخص است که نمایندگان در تصویب این اصل شتابزده بوده اند. زیرا اشاره ای به ترتیب قرار گرفتن رنگها، افقی یا عمودی بودن آنها، و این که شیر و خورشید بر کدام يك از رنگها قرار گیرد به میان نیامده بود. همچنین درباره وجود یا عدم وجود شمشیر یا جهت روی شیر ذکر نشده بود. به نظر می رسد بخشی از عجله نمایندگان به دلیل وجود شماری روحانی اسلامی در مجلس بوده که استفاده از تصویر را حرام می دانستند. نمایندگان نواندیش در توجیه رنگهای به کار رفته در پرچم به استدلالات دینی متوسل شدند، بدین ترتیب که می گفتند رنگ سبز، رنگ دلخواه پیامبر اسلام و رنگ این دین است، بنابراین پیشنهاد می شود رنگ سبز در بالای پرچم ملی ایران قرار گیرد. در مورد رنگ سفید نیز به این حقیقت تاریخی استناد شد که رنگ سفید رنگ مورد علاقه زرتشتیان است، اقلیت دینی که هزاران سال در ایران به صلح و صفا زندگی کرده اند و این که سفید نماد صلح، آشتی و پاکدامنی است و لازم است در زیر رنگ سبز قرار گیرد.

در مورد رنگ سرخ نیز با اشاره به ارزش خون شهید در اسلام، و جان باختگان انقلاب مشروطیت به ضرورت پاسداشت خون شهیدان اشاره گردید. وقتی نمایندگان روحانی با این استدلالات مجاب شده بودند و زمینه مساعد شده بود، نواندیشان حاضر در مجلس سخن را به موضوع نشان شیر و خورشید کشاندند و این موضوع را این گونه توجیه کردند که انقلاب مشروطیت در مرداد (سال 1285 هجری شمسی 1906 میلادی) به پیروزی رسید یعنی در برج اسد(شیر). از سوی دیگر چون اکثر ایرانیان مسلمان شیعه و پیرو علی هستند و اسدالله از القاب امام علی است، بنابراین شیر هم نشانه مرداد است و هم نشانه امام اول شیعیان در مورد خورشید نیز چون انقلاب مشروطه در میانه ماه مرداد به

پیروزی رسید و خورشید در این ایام در اوج نیرومندی و گرمای خود است پیشنهاد می کنیم خورشید را نیز بر پشت شیر سوار کنیم که این شیر و خورشید هم نشانه علی باشد هم نشانه ماه مرداد و هم نشانه چهاردهم مرداد یعنی روز پیروزی مشروطه خواهان و البته وقتی شیر را نشانه پیشوای امام اول بدانیم لازم است شمشیر ذوالفقار را نیز بدستش بدهیم. بدین ترتیب برای اولین بار پرچم ملی ایران به طور رسمی در قانون اساسی به عنوان نماد استقلال و حاکمیت ملی مطرح شد.

رضا شاه پهلوی و پرچم :

پس از کودتای 1299 شمسی و تغییر خاندان سلطنتی تغییراتی در زمینه بیرق ایران صورت گرفت . در زمان قاجار

شیر ها به صورت زنی دیده می شدند که چشم و ابرو و زلف داشتند . رضا شاه بزرگ در طی بخشنامه ای دستور داد شیر پرچم را به صورت چهره ای با صلابت و خشمگین ترسیم نمایند . در زمان وی سه درفش ملی وجود داشت :

پرچم رسمی ایران (دولتی) : سبز و سفید و قرمز با شیر و خورشید و تاج سلطنتی و شمشیر

پرچم نظامی : سبز و سفید و قرمز به همراه شیر و خورشیدی و تاج شاهنشاهی که اطراف آنرا برگ خرما گرفته است و شمشیر

پرچم ملی : سبز و سفید و قرمز بدون شیر و خورشید که برای جشنها - موسسات و اماکن برافراشته میشد .

رضا شاه به همراه درفش تاجگذاری اش

جنس درفش رضا شاه پهلوي از ابریشم به رنگ آبی آسمانی بوده است و در بالای آن آرم شیر و خورشید به همراه تاج سلطنتی و برگ های خرما منقوش بوده است . هر کجا که این درفش برافراشته می شده است (در فرتور بالا) به این چم (معنی) است که خود شاهشناه حضور یافته است و برافراشته شدن آن به عهده ماموران گارد است .

مهر سلطنتی رضا شاه پهلوي عبارت است از دو شیر به پا خواسته که يك دست از آنان از تاج شاهنشاهی محافظت می کند و دست دیگر

محوطه بیضی شکلی است که در آن نوشته شده بوده "پهلوي شاهنشاه ایران" . این مهر بسیار شبیه به مهر فرزندان است .

محمد رضا شاه پهلوي و پرچم :

مهر سلطنتي محمد رضا شاه پهلوي

پرچم ایران در زمان رضا شاه و محمد رضا شاه پهلوي

سمبول شاهنشاهی محمد رضا شاه پهلوی

تاریخچه مهر سلطنتی محمد رضا شاه پهلوی

این نشان بنا به گفته مورخین به زمان شاهنشاهی بهرام گور باز می گردد . بنا به گفته فردوسی بزرگ بهرام گور شاهنشاه ساسانی خود را یکی از وارثان اصلی تاج و تخت کیانی ایران زمین می دانسته ولی میدید که به جای او خسرو به تخت شاهنشاهی رسیده و بزرگان کشور به پادشاهی او رای داده اند . پس بنای پس گرفتن تاج کیانی از خسرو را گذاشت و به همین جهت تاج شاهنشاهی ایران بنا به درخواست او در وسط میدان شهر گذاشته شد و دو شیر را برای حفاظت از آن رها کردند . مقرر شد هر یک از دو شاهزاده (خسرو و بهرام) اگر توانستند تاج شاهنشاهی ایران را از بین دو شیر رها سازند آن شخص پادشاه رسمی ایران خواهد شد . روز موعود خسرو از این کار دوری کرد و ریسک اش را نپذیرفت و میدان به بهرام واگذار شد . بهرام با شجاعت و مهارت و نبردی طولانی توانست تاج را بردارد و در نهایت با گریزی هر دو شیر را از پای در آورد . همین امر موجب گردید از زمان ناصرالدین شاه سرداران و فرماندهان بر کلاه خود همچنین علامتی را نصب کنند . مهر سلطنتی ایران نیز که دو شیر محافظت از تاج شاهنشاهی را بر عهده دارند از آن زمان سرچشمه گرفته است . زیرا خود رضا شاه از سرداران آن روزگار بود و پس از تلاش و لیاقت کافی برای رسیدن به اریکه شاهنشاهی همان نشان را با کمی تغییرات نشان رسمی ایران کرد . امروزه کشور پادشاهی انگلستان نیز نمادی بسیار شبیه به این نشان ایرانی برای خود برگزیده اند .

در سال 1336 منوچهر اقبال، نخست وزیر وقت به پیشنهاد هیأتی از نمایندگان وزارت خانه های خارجه، آموزش و

پرورش و جنگ طی بخش نامه ای ابعاد و جزئیات دیگر پرچم را مشخص کرد. بخش نامه دیگری در سال 1337 در مورد تناسب طول و عرض پرچم صادر شد و طی آن مقرر گردید طول پرچم اندکی بیش از یک برابر و نیم عرضش باشد .

پرچم بعد از انقلاب اسلامی :

در اصل هجدهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مصوب سال 1358 در مورد پرچم گفته شده است که پرچم جمهوری اسلامی از سه رنگ سبز، سفید و سرخ تشکیل می شود و نشانه جمهوری اسلامی در وسط آن قرار دارد . این کار مبنی بر فرمان روح الله خمینی انجام شد

که گفته بود "بیاندازید این شیر و خورشید منحوس را " ولی پس از 27 سال در سال 1384 مجلس شورای اسلامی در "قسمت تحقیقات مجلس" با بررسی های تاریخی نشان شیر و خورشید را یک نماد ملی و ایرانی نامید و در طی گزارشی که در روزنامه آفتاب یزد انتشار یافت آن را بی ارتباط به نشان شاهنشاهی ایران دانست و پیشنهاد بازگشت تندیس شیرهای ایرانی در میادین و ساختمانهای دولتی را دادند .

بن مایه ها :

تاریخ هرودوت : جرج راولین سن

کورپدیا یا کورش نامه : گزنفون

درفش کاویانی از آله دال فک

پرچم ایران : بانو ایراندخت - بانو نورا نیک سرشت

تاریخچه بیرق ایران : استاد سعید نفیسی

تاریخچه بیرق ایران : حمید نیر نوری

تاریخچه بیرق ایران : احمد کسروی

تقدس سرزمین ایران در آئین ایرانی : استاد دانشگاه تهران ناصرالدین شاه حسینی

گردآوری : ارشام پارسی

به امید روزی که درفشی شکوهمند و شایسته فرهنگ کهن ایرانی در جهان بر افراشته شود

پاینده ایران

برای دانلود فایل pdf روی آیکون زیر کلیک کنید

ارجاع به این مقاله

شمشاد امیری خراسانی، «پیشینه پرچم هزار ساله ایران (3)»، پارسیان دژ، ۱۳۹۱.

خواندن مقاله و پیوست‌های آن در وبسایت پارسیان دژ

نشانی ثابت این نسخه:

<https://www.parsiandej.ir/articles/1212/pdf/3-پیشینه-پرچم-هزار-ساله-ایران>

آخرین ویرایش مقاله: ۱۲ آبان ۱۳۹۱